

Συλλογή της Νομολογίας

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
SÁNCHEZ-BORDONA
της 3ης Απριλίου 2025¹

Υπόθεση C-341/24

Duca di Salaparuta SpA
κατά

**Ministero dell’Agricoltura, della Sovranità Alimentare e delle Foreste,
Consorzio volontario di tutela dei vini DOC Salaparuta,
Baglio Gibellina Srl,
Madonna del Piraino Soc. coop. agricola,
Cantina Giacco Soc. coop. agricola,
παρισταμένων των:
Botte di Vino di VH & C. Snc,
Baglio San Vito Srl, υπό πτώχευση,
Romeo Vini di CZ & C. Sas**

[αίτηση του Corte suprema di cassazione
(Ανωτάτου Ακυρωτικού Δικαστηρίου, Ιταλία)
για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως]

«Προδικαστική παραπομπή – Κοινή οργάνωση της αμπελοοινικής αγοράς – Οίνοι ποιότητας παραγόμενοι σε καθορισμένες περιοχές (“v.q.p.r.d.”) – Κανονισμός (ΕΚ) 1493/1999 – Παράρτημα VII, μέρος ΣΤ – Προγενέστερο σήμα που χαίρει φήμης και αναγνωρισιμότητας – Συνύπαρξη σημείων – Κανονισμός (ΕΚ) 1234/2007 – Ζήτημα κατά πόσον έχει εφαρμογή – Άρθρο 118iθ – Μεταβατικό καθεστώς εφαρμοστέο στους οίνους ποιότητας που παράγονται σε καθορισμένες περιοχές – Αυτόματη προστασία – Εκτίμηση ορισμένων γενικών αρχών στο πλαίσιο της εφαρμογής του παραρτήματος VII, μέρος ΣΤ, του κανονισμού 1493/1999 – Άρθρο 48 του κανονισμού 1493/1999 – Υποχρέωση κατά την οποία η περιγραφή και η παρουσίαση του οίνου δεν πρέπει να είναι ανακριβείς ούτε να δημιουργούν σύγχυση ή να παραπλανούν τα πρόσωπα στα οποία απευθύνονται»

1. Στην ένδικη διαφορά στο πλαίσιο της οποίας ανέκυψε η υπό κρίση αίτηση προδικαστικής αποφάσεως, η Duca di Salaparuta SpA, δικαιούχος πλειόνων σημάτων οίνων που περιλαμβάνουν τον όρο «Salaparuta», ζητεί να κηρυχθεί άκυρη ή ανίσχυρη η ονομασία προέλευσης «Salaparuta», η οποία προστατεύει τους οίνους που προέρχονται από αμπελώνες ευρισκόμενους στη συγκεκριμένη τοποθεσία της Σικελίας.

¹ Γλώσσα του πρωτοτύπου: η ισπανική.

2. Το 2006 οι ιταλικές αρχές αναγνώρισαν την ονομασία «Salaparuta» ως «denominazione di origine controllata» (ελεγχόμενη ονομασία προέλευσης, ΕΟΠ) αποδίδοντας το όνομα του Δήμου Salaparuta (Ιταλία) στους οίνους ποιότητας που παράγονται στην περιοχή του.
3. Το 2009, μετά την ανωτέρω εθνική αναγνώριση, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή περιέλαβε την ονομασία προέλευσης «Salaparuta» στον κατάλογο των οίνων ποιότητας που παράγονται σε καθορισμένες περιοχές, σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) 1493/1999². Η ονομασία καταχωρίστηκε στο μητρώο προστατευόμενων ονομασιών προέλευσης (ΠΟΠ) που προβλέπεται στον κανονισμό (ΕΚ) 1234/2007³ και τον κανονισμό (ΕΚ) 479/2008⁴.
4. Η Duca di Salaparuta SpA εκτιμά ότι η ονομασία προέλευσης «Salaparuta» προσβάλλει τα δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας που αφορούν τα δικά της σήματα.
5. Το πρωτοβάθμιο και το δευτεροβάθμιο ιταλικό δικαστήριο απέρριψαν την αγωγή της Duca di Salaparuta SpA. Η Duca di Salaparuta SpA άσκησε αναίρεση κατά της απόφασης του δευτεροβάθμιου δικαστηρίου ενώπιον του Corte suprema di cassazione (Ανωτάτου Ακυρωτικού Δικαστηρίου, Ιταλία), το οποίο υποβάλλει στο Δικαστήριο δύο προδικαστικά ερωτήματα με τα οποία ζητεί κατ' ουσίαν:
 - να προσδιοριστούν οι κανόνες του δικαίου της Ένωσης που έχουν εφαρμογή στην υπό κρίση υπόθεση. Ειδικότερα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί αν, και υπό ποιους όρους, εφαρμόζεται ο κανονισμός 1493/1999·
 - να εξακριβωθεί, εφόσον ο κανονισμός 1493/1999 τυγχάνει εφαρμογής, αν η σύγκρουση μεταξύ, αφενός, σήματος οίνων το οποίο χαίρει φήμης και έχει καταχωρισθεί και, αφετέρου, της προγενέστερης ονομασίας προέλευσης που περιλαμβάνει την ομώνυμη ένδειξη («Salaparuta») μπορεί να επιλυθεί βάσει της γενικής αρχής ότι τα διακριτικά σημεία δεν πρέπει να έχουν παραπλανητικό χαρακτήρα.

² Κανονισμός του Συμβουλίου, της 17ης Μαΐου 1999, για την κοινή οργάνωση της αμπελοοινικής αγοράς (ΕΕ 1999, L 179, σ. 1).

³ Κανονισμός του Συμβουλίου, της 22ας Οκτωβρίου 2007, για τη θέσπιση κοινής οργάνωσης των γεωργικών αγορών και ειδικών διατάξεων για ορισμένα γεωργικά προϊόντα («Ενιαίος κανονισμός ΚΟΑ») (ΕΕ 2007, L 299, σ. 1). Ο κανονισμός αυτός τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 491/2009 του Συμβουλίου, της 25ης Μαΐου 2009, σχετικά με την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1234/2007 για τη θέσπιση κοινής οργάνωσης των γεωργικών αγορών και ειδικών διατάξεων για ορισμένα γεωργικά προϊόντα (ενιαίος κανονισμός ΚΟΑ) (ΕΕ 2009, L 154, σ. 1).

⁴ Κανονισμός του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2008, για την κοινή οργάνωση της αμπελοοινικής αγοράς, την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 1493/1999, (ΕΚ) αριθ. 1782/2003, (ΕΚ) αριθ. 1290/2005, (ΕΚ) αριθ. 3/2008 και την κατάργηση των κανονισμών (ΕΟΚ) αριθ. 2392/86 και (ΕΚ) αριθ. 1493/1999 (ΕΕ 2008, L 148, σ. 1).

I. Το νομικό πλαίσιο

A. Το διεθνές δίκαιο

1. *Η Σύμβαση των Παρισίων περί προστασίας της βιομηχανικής ιδιοκτησίας*⁵

6. Το άρθρο 10δς ορίζει τα εξής:

«1. Αι χώραι της Ενώσεως υποχρεούνται να εξασφαλίζωσιν εις τους υπηκόους της Ενώσεως αποτελεσματικήν προστασίαν κατά του αθεμίτου ανταγωνισμού.

2. Συνιστά αθέμιτον ανταγωνισμόν πάσα πράξις ανταγωνισμού αντικειμένη εις τα χρηστά ήθη της Βιομηχανίας και του Εμπορίου.

3. Ειδικώς δέον ν' απογορευθώσι:

1ον) Πάσαι αι πράξεις αίτινες δύνανται να δημιουργήσωσι καθ' οιονδήποτε τρόπον σύγχυσιν ως προς την επιχείρησιν, τα προϊόντα ή την βιομηχανικήν ή εμπορικήν δραστηριότητα ανταγωνισμού των.

2ον) Οι ψευδείς ισχυρισμοί εν τη ασκήσει του εμπορίου οίτινες δύνανται να δυσφημήσωσι την επιχείρησιν τα προϊόντα ή την βιομηχανικήν ή εμπορικήν δραστηριότητα ανταγωνισμού τίνος.

3ον) Αι ενδείξεις ή οι ψευδείς ισχυρισμοί των οποίων η χρήσις εν τη ασκήσει του εμπορίου δύναται να παραπλανήση το κοινόν ως προς την φύσιν, την μέθοδον κατασκευής, τα χαρακτηριστικά, τον τρόπον χρήσεως ή την ποσότητα των εμπορευμάτων.»

2. *Η Συμφωνία της Μαδρίτης, της 14ης Απριλίου 1891, για την καταστολή των ψευδών ή παραπλανητικών ενδείξεων προελεύσεως των προϊόντων*⁶

7. Κατά το άρθρο 3α («Εδαφικός περιορισμός»):

«Οι χώρες στις οποίες εφαρμόζεται η παρούσα Συμφωνία δεσμεύονται επίσης να απαγορεύουν τη χρήση, κατά την πώληση, την παρουσίαση ή την προσφορά των προϊόντων, κάθε ένδειξης που έχει χαρακτήρα διαφήμισης και είναι ικανή να προκαλέσει σύγχυση στο κοινό σχετικά με την προέλευση των προϊόντων μέσω της θέσης τέτοιων ενδείξεων στις επιγραφές, τις διαφημίσεις, τα τιμολόγια, τους καταλόγους οίνων, τις εμπορικές επιστολές ή τα εμπορικά έγγραφα ή κάθε άλλου είδους εμπορική επικοινωνία.»

⁵ Σύμβαση περί προστασίας της βιομηχανικής ιδιοκτησίας, που υπογράφηκε στο Παρίσι στις 20 Μαρτίου 1883, αναθεωρήθηκε για τελευταία φορά στη Στοκχόλμη στις 14 Ιουλίου 1967 και τροποποιήθηκε στις 28 Σεπτεμβρίου 1979 (Recueil des traités des Nations Unies, τόμος 828, αριθ. 11851, σ. 305, στο εξής: Σύμβαση των Παρισίων).

⁶ Recueil des traités des Nations Unies, τόμος 828, αριθ. 11848, σ. 163 (στο εξής: Συμφωνία της Μαδρίτης).

3. Η Συμφωνία για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας στον τομέα του εμπορίου⁷

8. Το άρθρο 22 («Προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων») ορίζει τα εξής:

«1. Για τους σκοπούς της παρούσας συμφωνίας, ως γεωγραφικές ενδείξεις νοούνται οι ενδείξεις με τις οποίες επισημαίνεται ότι ένα αγαθό κατάγεται από το έδαφος κάποιου μέλους ή από συγκεκριμένη περιοχή της επικράτειας ενός μέλους ή ακόμη από συγκεκριμένο τόπο σε κάποιο μέλος, εφόσον από τη γεωγραφική καταγωγή του προϊόντος συναρτώνται σε μεγάλο βαθμό η ποιότητα, η φήμη και τα λοιπά χαρακτηριστικά του εν λόγω αγαθού.

2. Προκειμένου περί των γεωγραφικών ενδείξεων, τα μέλη θέτουν στη διάθεση των ενδιαφερομένων τα έννομα μέσα, με τα οποία να αποτρέπεται:

α) της χρήσης οποιουδήποτε μέσου για την περιγραφή ή την παρουσίαση ενός αγαθού, με το οποίο δηλώνεται ή υπονοείται ότι το εν λόγω αγαθό κατάγεται από γεωγραφική περιοχή που δεν συμπίπτει με τον πραγματικό τόπο καταγωγής του, εφόσον με τον τρόπο αυτό το κοινό σχηματίζει εσφαλμένη αντίληψη όσον αφορά τη γεωγραφική καταγωγή του αγαθού·

[...]».

B. Το δίκαιο της Ένωσης

1. Ο κανονισμός 1493/1999

9. Το άρθρο 48 του εν λόγω κανονισμού ορίζει τα εξής:

«Η περιγραφή και παρουσίαση των προϊόντων που καλύπτονται από τον παρόντα κανονισμό, καθώς και κάθε μορφή διαφήμισής τους, δεν πρέπει να είναι ανακριβείς ούτε να μπορούν να δημιουργήσουν σύγχυση ή να παραπλανήσουν τα πρόσωπα στα οποία απευθύνονται, ιδίως όσον αφορά:

- τις ενδείξεις που προβλέπονται στο άρθρο 47· η διάταξη αυτή εφαρμόζεται και όταν οι ενδείξεις αυτές χρησιμοποιούνται μεταφρασμένες, όταν παραπέμπουν στη πραγματική προέλευση ή ακόμα όταν συνοδεύονται από ενδείξεις όπως “είδος”, “τύπος”, “μέθοδος”, “απομίμηση”, “μάρκα” ή άλλες παρόμοιες ενδείξεις,
- τις ιδιότητες του προϊόντος όπως, μεταξύ άλλων, τη φύση, τη σύσταση, τον αλκοολικό τίτλο κατ’ όγκο, το χρώμα, την καταγωγή ή την προέλευση, την ποιότητα, την ποικιλία αμπέλου, το έτος συγκομιδής ή τον ονομαστικό όγκο των δοχείων,

[...]».

⁷ Στο εξής: Συμφωνία TRIPS. Συνιστά το παράρτημα 1Γ της Συμφωνίας για την ίδρυση του Παγκοσμίου Οργανισμού Εμπορίου (ΠΟΕ), που υπογράφηκε στο Μαρακές στις 15 Απριλίου 1994 και εγκρίθηκε με την απόφαση 94/800/ΕΚ του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 1994, σχετικά με την εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας σύναψη των συμφωνιών που απέρρευσαν από τις πολυμερείς διαπραγματεύσεις του Γύρου της Ουρουγουάης (1986-1994), καθ’ όσον αφορά τα θέματα που εμπίπτουν στις αρμοδιότητές της (ΕΕ 1994, L 336, σ. 1).

10. Το άρθρο 52 ορίζει τα ακόλουθα:

«1. Εάν ένα κράτος μέλος χρησιμοποιεί το όνομα μιας καθορισμένης περιοχής για οίνο v.q.p.r.d. καθώς και, ενδεχομένως, για οίνο που προορίζεται να μεταποιηθεί σε v.q.p.r.d., αυτό το όνομα δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την περιγραφή προϊόντων του αμπελοοινικού τομέα που δεν προέρχονται από την περιοχή αυτή ή/και στα οποία αυτό το όνομα δεν έχει αποδοθεί σύμφωνα με τις εφαρμοζόμενες κοινοτικές και εθνικές κανονιστικές διατάξεις. Ισχύει το ίδιο εάν ένα κράτος μέλος χρησιμοποιεί το όνομα δήμου, κοινότητας, οικισμού ή μιας μικρής τοποθεσίας μόνο για έναν οίνο v.q.p.r.d. καθώς και, ενδεχομένως, για έναν οίνο που προορίζεται να μεταποιηθεί σε v.q.p.r.d.

[...]

11. Κατά το άρθρο 54:

«1. Ως οίνοι ποιότητας παραγόμενοι σε καθορισμένες περιοχές (“v.q.p.r.d.”) νοούνται οι οίνοι που ανταποκρίνονται στις διατάξεις του παρόντος τίτλου και στις θεσπιζόμενες σχετικές κοινοτικές και εθνικές διατάξεις.

[...]

4. Τα κράτη μέλη ανακοινώνουν στην Επιτροπή τον κατάλογο των v.q.p.r.d. που έχουν αναγνωρίσει, αναφέροντας, για κάθε έναν από τους εν λόγω v.q.p.r.d., την παραπομπή στις εθνικές διατάξεις που διέπουν την παραγωγή και την παρασκευή τους.

5. Η Επιτροπή δημοσιεύει τον εν λόγω κατάλογο στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*, σειρά C.»

12. Κατά το παράρτημα VII, μέρος ΣΤ, σημείο 2, δεύτερο και τρίτο εδάφιο:

«Εξάλλου, ο κάτοχος καταχωρημένου γνωστού εμπορικού σήματος για οίνο, γλεύκος σταφυλιών ή αφρώδη οίνο που περιέχει λέξεις ταυτόσημες με το όνομα καθορισμένης περιοχής ή γεωγραφικής ενότητας περισσότερο περιορισμένης από καθορισμένη περιοχή, δύναται, ακόμη και εάν, δυνάμει του σημείου 1, δεν έχει δικαίωμα να χρησιμοποιεί το όνομα αυτό, να εξακολουθήσει να χρησιμοποιεί το εν λόγω σήμα όταν αντιστοιχεί στην ταυτότητα του αρχικού κατόχου του ή του αρχικού παρόχου του ονόματος, εφόσον η καταχώρηση του σήματος έχει πραγματοποιηθεί τουλάχιστον 25 χρόνια πριν από επίσημη αναγνώριση της εν λόγω γεωγραφικής ενότητας από το κράτος μέλος παραγωγής σύμφωνα με τις σχετικές κοινοτικές διατάξεις όσον αφορά τους v.q.p.r.d. και εφόσον το σήμα έχει χρησιμοποιηθεί πράγματι χωρίς διακοπή.

Τα σήματα που πληρούν τους όρους του πρώτου και δεύτερου εδαφίου δεν δύνανται να εμποδίσουν τη χρήση ονομάτων γεωγραφικών ενότητων προς περιγραφή ενός v.q.p.r.d. ή ενός επιτραπέζιου οίνου.»

2. Ο κανονισμός 1234/2007

13. Το άρθρο 118ια («Λόγοι απόρριψης της προστασίας») του εν λόγω κανονισμού ορίζει τα εξής:

«[...]

2. Μία ονομασία δεν προστατεύεται ως ονομασία προέλευσης ή γεωγραφική ένδειξη εάν, λαμβανομένης υπόψη της φήμης ενός εμπορικού σήματος και της αναγνωρισιμότητάς του, η προστασία θα μπορούσε να παραπλανήσει τον καταναλωτή όσον αφορά την πραγματική ταυτότητα του οίνου.»

14. Το άρθρο 118ιδ («Μητρώο») προβλέπει τα εξής:

«Η Επιτροπή καταρτίζει και διατηρεί ηλεκτρονικό μητρώο των προστατευόμενων ονομασιών προέλευσης και των προστατευόμενων γεωγραφικών ενδείξεων οίνων, διαθέσιμο για το κοινό.»

15. Το άρθρο 118ιη («Ανάκληση») ορίζει τα εξής:

«Σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 195 παράγραφος 4, η Επιτροπή μπορεί να αποφασίσει, με δική της πρωτοβουλία ή κατόπιν δεόντως αιτιολογημένης αίτησης κράτους μέλους, τρίτης χώρας ή φυσικού ή νομικού προσώπου που έχει έννομο συμφέρον, να ανακαλέσει την προστασία ονομασίας προέλευσης ή γεωγραφικής ένδειξης, εάν δεν εξασφαλίζεται πλέον η τήρηση των αντίστοιχων προδιαγραφών του προϊόντος.

[...]»

16. Το άρθρο 118ιθ («Υφιστάμενες προστατευόμενες ονομασίες οίνων») έχει ως εξής:

«1. Οι ονομασίες οίνων οι οποίες προστατεύονται σύμφωνα με τα άρθρα 51 και 54 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1493/1999 και το άρθρο 28 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 753/2002 της Επιτροπής, της 29ης Απριλίου 2002, για τη θέσπιση ορισμένων λεπτομερειών εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1493/1999 του Συμβουλίου όσον αφορά την περιγραφή, την ονομασία, την παρουσίαση και την προστασία ορισμένων αμπελοοινικών προϊόντων, προστατεύονται αυτομάτως δυνάμει του παρόντος κανονισμού. Η Επιτροπή τις εγγράφει στο μητρώο που προβλέπεται στο άρθρο 118ιδ του παρόντος κανονισμού.

2. Όσον αφορά τις υφιστάμενες προστατευόμενες ονομασίες οίνων που αναφέρονται στην παράγραφο 1, τα κράτη μέλη διαβιβάζουν στην Επιτροπή:

α) τους τεχνικούς φακέλους που προβλέπονται στο άρθρο 118γ παράγραφος 1·

β) τις εθνικές αποφάσεις έγκρισης.

3. Οι ονομασίες οίνων που αναφέρονται στην παράγραφο 1, για τις οποίες τα στοιχεία που αναφέρονται στην παράγραφο 2 δεν υποβάλλονται έως τις 31 Δεκεμβρίου 2011, χάνουν την προστασία δυνάμει του παρόντος κανονισμού. Η Επιτροπή λαμβάνει τα διοικητικά μέτρα που είναι αναγκαία για τη διαγραφή των ονομασιών από το μητρώο που προβλέπεται στο άρθρο 118ιδ.

4. Το άρθρο 118ιη δεν εφαρμόζεται στις υφιστάμενες προστατευόμενες ονομασίες οίνων που αναφέρονται στην παράγραφο 1.

Η Επιτροπή μπορεί να αποφασίσει, έως τις 31 Δεκεμβρίου 2014, με δική της πρωτοβουλία και με τη διαδικασία του άρθρου 195 παράγραφος 4, να ανακαλέσει την προστασία των υφισταμένων προστατευόμενων ονομασιών οίνων που αναφέρονται στην παράγραφο 1, εάν δεν πληρούν τους όρους που καθορίζονται στο άρθρο 118β.»

3. Ο κανονισμός 479/2008

17. Το άρθρο 43 («Λόγοι απόρριψης της προστασίας») ορίζει τα εξής:

«[...]

2. Μία ονομασία δεν προστατεύεται ως ονομασία προέλευσης ή γεωγραφική ένδειξη εάν, λαμβανομένης υπόψη της φήμης ενός εμπορικού σήματος και της αναγνωρισιμότητάς του, η προστασία θα μπορούσε να παραπλανήσει τον καταναλωτή όσον αφορά την πραγματική ταυτότητα του οίνου.»

18. Το άρθρο 46 («Μητρώο») ορίζει τα εξής:

«Η Επιτροπή καταρτίζει και διατηρεί ηλεκτρονικό μητρώο των προστατευόμενων ονομασιών προέλευσης και των προστατευόμενων γεωγραφικών ενδείξεων οίνων, διαθέσιμο για το κοινό.»⁸

19. Το άρθρο 50 («Ανάκληση») προβλέπει τα εξής:

«Με τη διαδικασία του άρθρου 113 παράγραφος 2, μπορεί να αποφασίζεται, μετά από πρωτοβουλία της Επιτροπής ή δεόντως αιτιολογημένη αίτηση κράτους μέλους, τρίτης χώρας ή φυσικού ή νομικού προσώπου που έχει έννομο συμφέρον, να ανακληθεί η προστασία ονομασίας προέλευσης ή γεωγραφικής ένδειξης, εάν δεν εξασφαλίζεται πλέον η τήρηση των αντίστοιχων προδιαγραφών του προϊόντος.

[...]»

20. Το άρθρο 51 («Υφιστάμενες προστατευόμενες ονομασίες οίνων») ορίζει τα εξής:

«1. Οι ονομασίες οίνων οι οποίες προστατεύονται σύμφωνα με τα άρθρα 51 και 54 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1493/1999 και το άρθρο 28 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 753/2002, προστατεύονται αυτομάτως δυνάμει του παρόντος κανονισμού. Η Επιτροπή τις εγγράφει στο μητρώο που προβλέπεται στο άρθρο 46 του παρόντος κανονισμού.

2. Όσον αφορά τις υφιστάμενες ονομασίες οίνων που αναφέρονται στην παράγραφο 1, τα κράτη μέλη διαβιβάζουν στην Επιτροπή:

α) τους τεχνικούς φακέλους που προβλέπονται στο άρθρο 35 παράγραφος 1·

β) τις εθνικές αποφάσεις έγκρισης.

3. Οι ονομασίες οίνων που αναφέρονται στην παράγραφο 1, για τις οποίες τα στοιχεία που αναφέρονται στην παράγραφο 2 δεν υποβάλλονται έως τις 31 Δεκεμβρίου 2011, χάνουν την

⁸ Το συγκεκριμένο άρθρο πρέπει να συσχετισθεί με το άρθρο 18 του κανονισμού (ΕΚ) 607/2009 της Επιτροπής, της 14ης Ιουλίου 2009, για τον καθορισμό ορισμένων λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 479/2008 του Συμβουλίου όσον αφορά τις προστατευόμενες ονομασίες προέλευσης και τις προστατευόμενες γεωγραφικές ενδείξεις, τις παραδοσιακές ενδείξεις, την επισήμανση και την παρουσίαση ορισμένων προϊόντων του αμπελοοινικού τομέα (ΕΕ 2009, L 193, σ. 60), ο οποίος τέθηκε σε ισχύ την 1η Αυγούστου 2009, άρθρο το οποίο αποτελεί τη νομική βάση για τη θέσπιση του μητρώου «E-Bacchus» [βλ. αιτιολογική σκέψη 8 του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) 314/2012 της Επιτροπής, της 12ης Απριλίου 2012, σχετικά με την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 555/2008 και (ΕΚ) αριθ. 436/2009 όσον αφορά τα συνοδευτικά έγγραφα μεταφοράς των αμπελοοινικών προϊόντων, καθώς και τα βιβλία που πρέπει να τηρούνται στον αμπελοοινικό τομέα (ΕΕ 2012, L 103, σ. 21)].

προστασία δυνάμει του παρόντος κανονισμού. Η Επιτροπή λαμβάνει τα διοικητικά μέτρα που είναι αναγκαία για τη διαγραφή των ονομασιών από το μητρώο που προβλέπεται στο άρθρο 46.

4. Το άρθρο 50 δεν εφαρμόζεται στις υφιστάμενες προστατευόμενες ονομασίες οίνων που αναφέρονται στην παράγραφο 1.

Μπορεί να αποφασιστεί, έως τις 31 Δεκεμβρίου 2014, μετά από πρωτοβουλία της Επιτροπής και με τη διαδικασία του άρθρου 113 παράγραφος 2, να ανακληθεί η προστασία των υφισταμένων προστατευόμενων ονομασιών οίνων που αναφέρονται στην παράγραφο 1, εάν δεν πληρούν τους όρους που καθορίζονται στο άρθρο 34.»

21. Κατά το άρθρο 129 («Εναρξη ισχύος και εφαρμογή»):

«1. Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την έβδομη ημέρα από τη δημοσίευσή του στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

2. Εφαρμόζεται από την 1η Αυγούστου 2008, εκτός από τα ακόλουθα:

[...]

ε) τα κεφάλαια II, III, IV, V και VI του τίτλου III, τα άρθρα 108, 111 και 112 και οι αντίστοιχες διατάξεις, ιδίως των σχετικών παραρτημάτων εφαρμόζονται από την 1η Αυγούστου 2009 εκτός εάν προβλέπεται διαφορετικά με κανονισμό που θα εκδοθεί με τη διαδικασία του άρθρου 113 παράγραφος 1.

[...]»

4. Ο κανονισμός 491/2009

22. Το άρθρο 1 επιφέρει ορισμένες τροποποιήσεις στον κανονισμό 1234/2007 (οι οποίες παρατέθηκαν, στο μέτρο που έχει σημασία για την υπό κρίση υπόθεση, ανωτέρω στις παρούσες προτάσεις)⁹.

23. Το άρθρο 3 («Καταργήσεις και μεταβατική συνέχιση εφαρμογής») ορίζει τα εξής:

«1. [Ο] κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 479/2008 καταργείται.

Οι παραπομπές στον καταργούμενο κανονισμό θεωρούνται ότι αποτελούν παραπομπές στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1234/2007 και διαβάζονται σύμφωνα με τον πίνακα αντιστοιχίας που παρατίθεται στο παράρτημα XXII του εν λόγω κανονισμού.

[...]»

⁹ Κατ' ουσίαν, η ρύθμιση που προβλεπόταν στον κανονισμό 1234/2007 περιελήφθη στον κανονισμό (ΕΕ) 1308/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, για τη θέσπιση κοινής οργάνωσης των αγορών γεωργικών προϊόντων και την κατάργηση των κανονισμών (ΕΟΚ) αριθ. 922/72, (ΕΟΚ) αριθ. 234/79, (ΕΚ) αριθ. 1037/2001 και (ΕΚ) αριθ. 1234/2007 του Συμβουλίου (ΕΕ 2013, L 347, σ. 671), ο οποίος δεν ασκεί επιρροή *ratione temporis* για την επίλυση της υπό κρίση διαφοράς.

24. Το άρθρο 4 («Έναρξη ισχύος») ορίζει τα εξής:

«Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την έβδομη ημέρα από τη δημοσίευσή του στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Εφαρμόζεται από την 1η Αυγούστου 2009.»

II. Τα πραγματικά περιστατικά, η ένδικη διαφορά και τα προδικαστικά ερωτήματα

25. Στις 13 Ιουλίου 1989 καταχωρίστηκε στην Ιταλία το εθνικό σήμα «Salaparuta» (αριθ. 511337). Στις 25 Οκτωβρίου 2000 το «Salaparuta» καταχωρίστηκε επίσης ως (λεκτικό) σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για προϊόντα της κλάσης 33 της ταξινόμησης της Νίκαιας (αλκοολούχα ποτά)¹⁰.

26. Με το διάταγμα της 8ης Φεβρουαρίου 2006¹¹ αναγνωρίστηκε, σε εθνικό επίπεδο, η ελεγχόμενη ονομασία προέλευσης (ΕΟΠ) «Salaparuta», με σκοπό την περιγραφή των οίνων που παράγονται από σταφύλια αμπελώνων οι οποίοι βρίσκονται στην περιοχή του Δήμου Salaparuta της Σικελίας.

27. Η ΕΟΠ Salaparuta κοινοποιήθηκε στην Επιτροπή, η οποία την περιέλαβε, με ισχύ από την 31η Ιουλίου 2009, στον κατάλογο των οίνων ποιότητας που παράγονται σε καθορισμένες περιοχές, ο οποίος δημοσιεύθηκε στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* της 8ης Αυγούστου 2009.¹²

28. Στον ανωτέρω κατάλογο, ο οποίος δημοσιεύθηκε δυνάμει του άρθρου 54, παράγραφοι 4 και 5, του κανονισμού 1493/1999, επισημαίνεται ως ημερομηνία της νομοθεσίας του κράτους μέλους (Ιταλίας) η 8η Φεβρουαρίου 2006.

29. Η εν λόγω δημοσίευση αποτέλεσε τη βάση για την προστατευόμενη ονομασία προέλευσης (ΠΟΠ) «Salaparuta PDO-IT-A0795» δυνάμει του ενιαίου ευρωπαϊκού συστήματος που θεσπίστηκε με τον κανονισμό 1234/2007¹³.

30. Στις 8 Φεβρουαρίου 2016 η Duca di Salaparuta SpA άσκησε ενώπιον του Tribunale di Milano (πρωτοδικείου Μιλάνου, Ιταλία) αγωγή με αίτημα, μεταξύ άλλων, να κηρυχθεί άκυρη ή ανίσχυρη η καταχώριση της ΠΟΠ «Salaparuta PDO-IT-A0795» καθώς και, εφόσον απαιτούνταν, της εθνικής ονομασίας προέλευσης, η οποία αναγνωρίστηκε ως ΕΟΠ με το διάταγμα της 8ης Φεβρουαρίου 2006.

31. Κατά την ενάγουσα, η ονομασία ήταν παραπλανητική ή η καταχώρισή της ζητήθηκε κακόπιστα ή, εν πάση περιπτώσει, προσέβαλλε το προγενέστερο σήμα «Salaparuta».

¹⁰ Κατά την Duca di Salaparuta SpA, το εθνικό σήμα ισχύσε έως το 2009, το δε ευρωπαϊκό θα ισχύσει, προς το παρόν, έως τις 7 Σεπτεμβρίου 2029 (σημείο 4 των γραπτών παρατηρήσεων της).

¹¹ Decreto – Riconoscimento della denominazione di origine controllata dei vini «Salaparuta» e approvazione del relativo disciplinare di produzione (Διάταγμα – Αναγνώριση της ελεγχόμενης ονομασίας προέλευσης των οίνων «Salaparuta» και έγκριση των αντίστοιχων προδιαγραφών του προϊόντος), της 8ης Φεβρουαρίου 2006 (GURI αριθ. 42, της 20ής Φεβρουαρίου 2006, σ. 34, στο εξής: διάταγμα της 8ης Φεβρουαρίου 2006).

¹² ΕΕ 2009, C 187, σ. 1.

¹³ Η ΠΟΠ Salaparuta PDO-IT-A0795 καταχωρίστηκε στην ηλεκτρονική βάση δεδομένων «E-Bacchus» και περιέχεται ως τέτοια στην ηλεκτρονική βάση δεδομένων «eAmbrosia», με ημερομηνία καταχώρισης την 8η Αυγούστου 2009 (<https://ec.europa.eu/agriculture/eambrosia/geographical-indications-register/>).

32. Με απόφαση της 16ης Φεβρουαρίου 2021 το πρωτοβάθμιο δικαστήριο απέρριψε την αγωγή με το σκεπτικό ότι το δίκαιο της Ένωσης (ο κανονισμός 1493/1999) που ίσχυε κατά τον χρόνο της αναγνώρισης σε εθνικό επίπεδο της ΕΟΠ «Salaparuta» δεν προέβλεπε τη δυνατότητα κήρυξης της ακυρότητας της ΠΟΠ «Salaparuta PDO-IT-A0795» σε περίπτωση ύπαρξης προγενέστερου σήματος που έχαιρε φήμης.

33. Η Duca di Salaparuta SpA άσκησε έφεση κατά της πρωτόδικης απόφασης ενώπιον του Corte d'appello di Milano (εφετείου Μιλάνου, Ιταλία), το οποίο, με απόφαση της 5ης Μαΐου 2023, επικύρωσε την πρωτόδικη απόφαση.

34. Το Corte d'appello di Milano (εφετείο Μιλάνου):

- επιβεβαίωσε ότι είχαν εφαρμογή οι διατάξεις του παραρτήματος VII, μέρος ΣΤ, του κανονισμού 1493/1999, δυνάμει των οποίων η ονομασία προέλευσης υπερισχύει του προγενέστερου σήματος·
- έκρινε ότι είχε εφαρμογή η μεταβατική διάταξη του άρθρου 51 του κανονισμού 479/2008, κατά την οποία οι ονομασίες προέλευσης που προστατεύονται ήδη δυνάμει του άρθρου 54 του κανονισμού 1493/1999 τυγχάνουν αυτόματης προστασίας σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης.

35. Η Duca di Salaparuta SpA άσκησε αναίρεση κατά της αποφάσεως της 5ης Μαΐου 2023 ενώπιον του Corte suprema di cassazione (Ανωτάτου Ακυρωτικού Δικαστηρίου, Ιταλία), το οποίο υποβάλλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

- «1) Πρέπει να γίνει δεκτό ότι οι καταχωρίσεις ως ΠΟΠ ή ΠΓΕ [(προστατευόμενης γεωγραφικής ένδειξης)], στον αμπελοοινικό τομέα, ονομασιών που προϋπήρχαν του κανονισμού 1234/2007, ο οποίος εν συνεχεία αντικαταστάθηκε από τον κανονισμό 1308/2013, όπως είναι, εν προκειμένω, η ΠΟΠ “Salaparuta” PDO-IT-A0795 της 8ης Αυγούστου 2009, υπόκεινται, όσον αφορά το κώλυμα που απορρέει από προγενέστερο σήμα το οποίο, λαμβανομένης υπόψη της φήμης και της αναγνωρισιμότητάς του, μπορεί να καταστήσει παραπλανητική την εν λόγω ΠΟΠ ή ΠΓΕ (“η προστασία θα μπορούσε να παραπλανήσει τον καταναλωτή όσον αφορά την πραγματική ταυτότητα του οίνου”), στο άρθρο 43, [παράγραφος 2], του κανονισμού (ΕΚ) 479/2008, ή ορθότερα στο [άρθρο] 118ια του κανονισμού 1234/2007 (εν συνεχεία άρθρο 101, [παράγραφος 2], του κανονισμού 1308/2013), το οποίο αποκλείει την προστασία της ΠΟΠ ή της ΠΓΕ όταν η υπό εξέταση ονομασία ενδέχεται να παραπλανήσει τον καταναλωτή “λαμβανομένης υπόψη της φήμης ενός εμπορικού σήματος και της αναγνωρισιμότητάς του”, ή δεν εφαρμόζεται ο κανόνας αυτός σε ονομασίες που καλύπτονταν ήδη από εθνική προστασία πριν από την καταχώριση βάσει του δικαίου της Ένωσης, κατ’ εφαρμογή της αρχής της ασφάλειας δικαίου (απόφαση της 22ας Δεκεμβρίου 2010, Bavaria, C-120/08, EU:C:2010:798), κατά την οποία μια πραγματική κατάσταση εκτιμάται κατά κανόνα, εκτός αντίθετης ρητής μνείας, βάσει των κανόνων δικαίου που ίσχυαν κατά τον χρόνο γέννησης της κατάστασης, με αποτέλεσμα να έχει εφαρμογή η προγενέστερη ρύθμιση, που περιέχεται στον κανονισμό (ΕΚ) 1493/1999, και να επιλύεται η σύγκρουση μεταξύ της ονομασίας προέλευσης και του προγενέστερου σήματος βάσει του παραρτήματος VII, μέρος ΣΤ, σημείο 2, στοιχείο β’, του τελευταίου αυτού κανονισμού;

- 2) Σε περίπτωση που, με βάση την απάντηση στο πρώτο ερώτημα, κριθεί αναγκαία η εφαρμογή, στην επίμαχη εν προκειμένω πραγματική κατάσταση, του κανονισμού 1493/1999, [...] πρέπει να θεωρηθεί ότι οι διατάξεις του [μέρους ΣΤ του παραρτήματος] του κανονισμού 1493/1999, οι οποίες αποσκοπούν στη ρύθμιση της σύγκρουσης μεταξύ, αφενός, ενός σήματος που έχει καταχωριστεί για οίνο ή γλεύκος σταφυλιών και, αφετέρου, προστατευόμενων ονομασιών προέλευσης ή προστατευόμενων γεωγραφικών ενδείξεων οίνου με τις οποίες συμπίπτει το σήμα αυτό, εξαντλούν όλες τις περιπτώσεις συνύπαρξης των διαφόρων σημείων και πιθανής προστασίας των ονομασιών οίνων, ή μήπως μπορούν να ανακύψουν και άλλες περιπτώσεις όπου οι μεταγενέστερες ΠΟΠ ή ΠΓΕ είναι άκυρες ή δεν προστατεύονται όταν η γεωγραφική ένδειξη ενδέχεται να παραπλανήσει το κοινό ως προς την πραγματική ταυτότητα του οίνου λόγω της φήμης προγενέστερου σήματος, δυνάμει της γενικής αρχής του μη παραπλανητικού χαρακτήρα των διακριτικών σημείων;»

III. Η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου

36. Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως περιήλθε στο Δικαστήριο στις 8 Μαΐου 2024.
37. Γραπτές παρατηρήσεις υπέβαλαν η Duca di Salaparuta SpA, η Consorzio volontario di tutela dei vini DOC Salaparuta, από κοινού με τη Madonna del Piraino Soc. coop. agricola και την Baglio Gibellina Srl, η Ιταλική και η Πορτογαλική Κυβέρνηση καθώς και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή.
38. Το Δικαστήριο αποφάσισε να μη διεξαχθεί επ' ακροατηρίου συζήτηση.

IV. Ανάλυση

A. Επί του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος

39. Το αιτούν δικαστήριο ζητεί κατ' ουσίαν να διευκρινιστεί αν η καταχώριση της ονομασίας «Salaparuta», σε εθνικό επίπεδο (ως ΕΟΠ) το 2006 και σε επίπεδο Ένωσης (ως ΠΟΠ) το 2009, διέπεται από τον κανονισμό 1493/1999 ή από τη νομοθεσία της Ένωσης που εφαρμόζεται από την 1η Αυγούστου 2009 (με τις συνέπειες που απορρέουν από καθένα από τα δύο αυτά ενδεχόμενα).

1. Προκαταρκτικές ενστάσεις

40. Η Ιταλική Κυβέρνηση προβάλλει, σε σχέση με το ανωτέρω προδικαστικό ερώτημα, δύο «προκαταρκτικές ενστάσεις»: α) το εθνικό δικαστήριο δεν είναι αρμόδιο να «ελέγξει το κύρος της ευρωπαϊκής καταχώρισης της ΠΟΠ»· και β) η Duca di Salaparuta SpA δεν προσέβαλε την αναγνώριση της ονομασίας «Salaparuta» κατά τη λήψη της σχετικής απόφασης σε εθνικό επίπεδο το 2006¹⁴.

41. Καμία από τις δύο ανωτέρω ενστάσεις δεν συνεπάγεται το απαράδεκτο της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως. Όσον αφορά την πρώτη «προκαταρκτική ένσταση», υπενθυμίζω ότι, στο πλαίσιο προδικαστικής διαδικασίας, απόκειται στο αιτούν δικαστήριο, και όχι στους

¹⁴ Σημεία 27 και 28 των γραπτών παρατηρήσεων της Ιταλικής Κυβέρνησης.

διαδίκους, να οριοθετήσει τα προδικαστικά ερωτήματα¹⁵. Στην υπό κρίση υπόθεση, εξυπακουμένου ότι μόνον το Δικαστήριο θα μπορούσε να κηρύξει ανίσχυρη μια πράξη των θεσμικών οργάνων της Ένωσης, το αιτούν δικαστήριο δεν ζητεί από το Δικαστήριο να προβεί σε τέτοια διαπίστωση, αλλά απλώς και μόνον να καθορίσει το νομικό πλαίσιο που εφαρμόζεται *ratione temporis* στην ένδικη διαφορά, προκειμένου να αντλήσει τις κατάλληλες συνέπειες.

42. Όσον αφορά τη δεύτερη «προκαταρκτική ένσταση» της Ιταλικής Κυβέρνησης, θα απόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εκτιμήσει τη σημασία που έχει, στην υπόθεση της κύριας δίκης, το γεγονός ότι η Duca di Salaparuta SpA δεν προσέβαλε (από το 2006 έως το 2016) την αναγνώριση της ονομασίας «Salaparuta», ούτε ως ΕΟΠ ούτε ως ΠΟΠ. Θα επανέλθω στο ζήτημα αυτό κατωτέρω.

2. Η εφαρμοστέα νομοθεσία

43. Η Duca di Salaparuta SpA υποστηρίζει ότι στην υπό κρίση υπόθεση είναι κρίσιμη η μεταγενέστερη του κανονισμού 1493/1999 ρύθμιση. Κατά την Duca di Salaparuta SpA, δεδομένου ότι η σύγκρουση μεταξύ του σήματος «Salaparuta» και της ομώνυμης ονομασίας εκτείνεται στο χρονικό διάστημα από τις 13 Ιουνίου 2008 (ημερομηνία έναρξης ισχύος του κανονισμού 479/2008) έως τις 8 Αυγούστου 2009 (ημερομηνία καταχώρισης της ΠΟΠ «Salaparuta» σε επίπεδο Ένωσης), πρέπει να εφαρμοστεί ο κανονισμός 479/2008, ο οποίος αντικαταστάθηκε, από την 1η Αυγούστου 2009, από τις διατάξεις που περιλήφθηκαν στον κανονισμό 1234/2007 (δυνάμει των τροποποιήσεων που επέφερε ο κανονισμός 491/2009)¹⁶.

44. Εντούτοις, πρέπει να γίνει διάκριση μεταξύ της έναρξης ισχύος και της δυνατότητας εφαρμογής των διατάξεων:

- κατά το άρθρο του 129, ο κανονισμός 479/2008 τέθηκε σε ισχύ την έβδομη ημέρα από τη δημοσίευσή του στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*. Στο ίδιο άρθρο προβλέπεται, όμως, ότι οι διατάξεις των κεφαλαίων III και IV του τίτλου III εφαρμόζονται από την 1η Αυγούστου 2009. Πρόκειται ακριβώς για τις διατάξεις που είναι καθοριστικής σημασίας στην υπό κρίση διαφορά·
- στο ίδιο πνεύμα, στο άρθρο 4 του κανονισμού 491/2009 προβλέφθηκε ότι ο κανονισμός αρχίζει να ισχύει την έβδομη ημέρα από τη δημοσίευσή του στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, αλλά εφαρμόζεται από την 1η Αυγούστου 2009.

45. Επομένως, βούληση του νομοθέτη της Ένωσης ήταν να αποφύγει την αλληλεπικάλυψη ρυθμίσεων και όρισε την 1η Αυγούστου 2009 ως ημερομηνία για την παραγωγή των αποτελεσμάτων της νομοθετικής τροποποίησης.

46. Εκκινώντας από την ανωτέρω παραδοχή, θα αναπτύξω τον συλλογισμό μου σε δύο στάδια και θα εξετάσω:

- τη σχέση μεταξύ του σήματος «Salaparuta» και της ομώνυμης ονομασίας, υπό το κράτος του κανονισμού 1493/1999·

¹⁵ Αποφάσεις της 16ης Ιουλίου 2015, Diageo Brands (C-681/13, EU:C:2015:471, σκέψη 59), και της 12ης Φεβρουαρίου 2008, Kempter (C-2/06, EU:C:2008:78, σκέψη 42).

¹⁶ Βλ. σημείο 18, τελευταίο εδάφιο, σημείο 20, τρίτη περίπτωση, πρώτο και δεύτερο εδάφιο, και σημείο 22 των γραπτών παρατηρήσεων της Duca di Salaparuta SpA.

- την επιρροή που ασκεί, στην αναγνώριση της ονομασίας «Salaparuta», η ρύθμιση του κανονισμού 479/2008, η οποία περιλήφθηκε τελικώς στον κανονισμό 1234/2007, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 491/2009.

3. Οίνοι ποιότητας παραγόμενοι σε καθορισμένες περιοχές στο πλαίσιο του συστήματος του κανονισμού 1493/1999

47. Ως «οίνοι ποιότητας παραγόμενοι σε καθορισμένες περιοχές» [vins de qualité produits dans des régions déterminées («v.q.p.r.d.»)] νοούνται «οι οίνοι που ανταποκρίνονται στις διατάξεις του παρόντος τίτλου και στις θεσπιζόμενες σχετικές κοινοτικές και εθνικές διατάξεις» (άρθρο 54, παράγραφος 1, του κανονισμού 1493/1999).

48. Το άρθρο 54, παράγραφος 4, του κανονισμού 1493/1999 προβλέπει ότι τα κράτη μέλη ανακοινώνουν στην Επιτροπή τον κατάλογο των v.q.p.r.d. που έχουν αναγνωρίσει, αναφέροντας, για καθέναν από τους εν λόγω v.q.p.r.d., την παραπομπή στις εθνικές διατάξεις που διέπουν την παραγωγή και την παρασκευή τους¹⁷. Το άρθρο 54, παράγραφος 5, ορίζει ότι η Επιτροπή δημοσιεύει τον εν λόγω κατάλογο στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*, σειρά C.

49. Ως εκ τούτου, η ανωτέρω ρύθμιση: α) ανέθετε στα κράτη μέλη, τηρουμένων των προϋποθέσεων που προβλέπονται στον κανονισμό 1493/1999, την ευθύνη θέσπισης των διατάξεων σχετικά με την παραγωγή των v.q.p.r.d. καθώς και την αρμοδιότητα όσον αφορά την αναγνώριση των οίνων τους ως v.q.p.r.d.· και β) ανέθετε στην Επιτροπή την υποχρέωση να δημοσιεύει στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων* τον κατάλογο των v.q.p.r.d., μετά την αναγνώρισή τους σε εθνικό επίπεδο.

4. Κατάσταση των προϋφιστάμενων σημάτων

50. Εάν ένα κράτος μέλος χρησιμοποιεί το όνομα καθορισμένης περιοχής για οίνο v.q.p.r.d., το άρθρο 52, παράγραφος 1, του κανονισμού 1493/1999 θεσπίζει γενικό κανόνα ο οποίος προστατεύει αυστηρά τη γεωγραφική ονομασία έναντι κάθε άλλου σημείου, ακόμη και προγενέστερου.

51. Συγκεκριμένα, κατά το άρθρο 52, παράγραφος 1, του κανονισμού 1493/1999, το όνομα καθορισμένης περιοχής στην οποία παράγεται ο οίνος v.q.p.r.d. «δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την περιγραφή προϊόντων του αμπελοοινικού τομέα που δεν προέρχονται από την περιοχή αυτή ή/και στα οποία αυτό το όνομα δεν έχει αποδοθεί σύμφωνα με τις εφαρμοζόμενες κοινοτικές και εθνικές κανονιστικές διατάξεις»¹⁸.

52. Η αυστηρότητα της ανωτέρω διάταξης μετριάζεται μόνον, για τα προϋφιστάμενα σήματα, με την ελαφρά διαφοροποίηση που προβλέπεται στο παράρτημα VII, μέρος ΣΤ, σημείο 2, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού 1493/1999, κατά το οποίο ο «κάτοχος καταχωρημένου γνωστού

¹⁷ Στα άρθρα 55 και 57 του κανονισμού 1493/1999 προβλέπονται τα αναγκαία και υποχρεωτικά στοιχεία, αντιστοίχως, στα οποία πρέπει να βασίζονται οι (εθνικές) διατάξεις που διέπουν την παραγωγή v.q.p.r.d.

¹⁸ Ισχύει το ίδιο εάν ένα κράτος μέλος χρησιμοποιεί το όνομα δήμου ή κοινότητας.

εμπορικού σήματος για οίνο [...] που περιέχει λέξεις ταυτόσημες με το όνομα καθορισμένης περιοχής» δύναται «να εξακολουθήσει να χρησιμοποιεί το εν λόγω σήμα» εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις (ειδικότερα, χρονικές και χρήσης)¹⁹ που προβλέπονται στη διάταξη.

53. Επομένως, στο παράρτημα VII, μέρος ΣΤ, σημείο 2, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού 1493/1999 θεσπίζεται μια περιορισμένη εξαίρεση, καθόσον επιτρέπεται η συνύπαρξη της ονομασίας v.q.p.r.d. με προγενέστερα σήματα τα οποία πληρούν ορισμένες ιδιότητες, μολοντί περιέχουν λέξεις ταυτόσημες με το όνομα της γεωγραφικής ενότητας.

54. Επαναλαμβάνω ότι η εμβέλεια της εν λόγω συνύπαρξης είναι περιορισμένη. Επιπλέον, κατά το παράρτημα VII, μέρος ΣΤ, σημείο 2, τελευταίο εδάφιο, «[τ]α σήματα που πληρούν τους όρους του πρώτου και δεύτερου εδαφίου δεν δύνανται να εμποδίσουν τη χρήση ονομάτων γεωγραφικών ενότητων προς περιγραφή ενός v.q.p.r.d. [...]».

5. Επί του ζητήματος αν ο κανονισμός 1493/1999 έχει εφαρμογή στην ένδικη διαφορά

55. Η διαδικασία αναγνώρισης της ΕΟΠ «Salaparuta», η οποία ολοκληρώθηκε σε εθνικό επίπεδο με το διάταγμα της 8ης Φεβρουαρίου 2006, διεξήχθη εξ ολοκλήρου κατά την περίοδο εφαρμογής του κανονισμού 1493/1999.

56. Όπως προεκτέθηκε, η μεταγενέστερη νομοθεσία, η οποία ξεκινά από τον κανονισμό 479/2008, άρχισε να ισχύει την 1η Αυγούστου 2009.

57. Η δημοσίευση, από την Επιτροπή, της ονομασίας «Salaparuta» ως v.q.p.r.d., «σύμφωνα με το άρθρο 54 παράγραφος 4 του κανονισμού [...] 1493/1999», «παρουσιάζει την κατάσταση στις 31 Ιουλίου 2009», ήτοι μία ημέρα πριν από την εφαρμογή των νέων κανονισμών²⁰. Στην ίδια αυτή ημερομηνία ανάγεται η ΠΟΠ «Salaparuta PDO-IT-A0795».

58. Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι (εκτός εάν η μεταγενέστερη νομοθεσία είχε αναδρομική ισχύ²¹, ζήτημα το οποίο θα εξετάσω κατωτέρω) τόσο η εθνική διαδικασία αναγνώρισης της ΕΟΠ «Salaparuta» όσο και η κοινοποίησή της από τις ιταλικές αρχές στην Επιτροπή και η επακόλουθη δημοσίευση από την Επιτροπή του προμνησθέντος καταλόγου διέπονταν εξ ολοκλήρου από τον κανονισμό 1493/1999. Η εν λόγω διαδικασία ολοκληρώθηκε πριν από την εφαρμογή της νέας ρύθμισης.

59. Επομένως, από τις δύο εναλλακτικές δυνατότητες που το αιτούν δικαστήριο προτείνει με το πρώτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να γίνει δεκτή η δεύτερη, ήτοι εκείνη κατά την οποία «έχει εφαρμογή η προγενέστερη ρύθμιση, που περιέχεται στον κανονισμό (ΕΚ) 1493/1999, και [...] η σύγκρουση μεταξύ της ονομασίας προέλευσης και του προγενέστερου σήματος [επιλύεται] βάσει

¹⁹ «[Ε]φόσον η καταχώρηση του σήματος έχει πραγματοποιηθεί τουλάχιστον 25 χρόνια πριν από επίσημη αναγνώριση της εν λόγω γεωγραφικής ενότητας από το κράτος μέλος παραγωγής σύμφωνα με τις σχετικές κοινοτικές διατάξεις όσον αφορά τους v.q.p.r.d. και εφόσον το σήμα έχει χρησιμοποιηθεί πράγματι χωρίς διακοπή».

²⁰ Βλ. ΕΕ 2009, C 187, σ. 1.

²¹ Συναφώς, το αιτούν δικαστήριο παραπέμπει, αναφερόμενο στην τήρηση της αρχής της ασφάλειας δικαίου, στην απόφαση της 22ας Δεκεμβρίου 2010, Bavaria (C-120/08, EU:C:2010:798), η οποία αφορούσε επίσης σύγκρουση μεταξύ γεωγραφικής ονομασίας και προγενέστερου σήματος. Το Δικαστήριο αποφάνθηκε, στη σκέψη 40 της εν λόγω απόφασης, ότι: «η αρχή της ασφάλειας του δικαίου δεν επιτρέπει να ορίζεται ότι κοινοτική πράξη αρχίζει να ισχύει κατά χρόνο προγενέστερο της δημοσίευσής της, εκτός της περιπτώσεως να το απαιτεί, κατ' εξαίρεση, ο επιδιωκόμενος σκοπός και εφόσον γίνεται δεόντως σεβαστή η δικαιολογημένη εμπιστοσύνη των ενδιαφερομένων. Συναφώς, οι ουσιαστικοί κανόνες του δικαίου της Ένωσης, προκειμένου να διασφαλίζεται η τήρηση των αρχών της ασφαλείας δικαίου και της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, πρέπει να ερμηνεύονται ως έχοντες εφαρμογή επί καταστάσεων που έχουν διαμορφωθεί προ της ενάρξεως της ισχύος τους, μόνον εφόσον προκύπτει σαφώς από το γράμμα τους, τους σκοπούς ή την οικονομία τους ότι πρέπει να τους αναγνωριστεί τέτοια ισχύς».

του παραρτήματος VII, μέρος ΣΤ, σημείο 2, στοιχείο β', του τελευταίου αυτού κανονισμού». Με την εκτίμηση αυτή συντάσσονται όλοι οι διάδικοι (πλην της Duca di Salaparuta SpA) και οι κυβερνήσεις που μετείχαν στην προδικαστική διαδικασία, καθώς και η Επιτροπή.

6. Επιρροή που ασκεί η μεταγενέστερη ρύθμιση

60. Τα προεκτεθέντα θα αρκούσαν για να απαντηθεί το πρώτο προδικαστικό ερώτημα, όπως διατυπώθηκε από το αιτούν δικαστήριο. Εκτιμώ, εντούτοις, ότι είναι σκόπιμο να διατυπώσω ορισμένες συμπληρωματικές παρατηρήσεις σχετικά με την επιρροή που ασκεί το σύστημα που καθιερώθηκε με την εφαρμογή του νέου κανονιστικού πλαισίου.

61. Στο εν λόγω νέο κανονιστικό πλαίσιο, το καθεστώς που ρυθμίζει τη σχέση μεταξύ των ονομασιών προέλευσης και των προγενέστερων σημάτων εισάγει μια σημαντική διαφοροποίηση, την οποία ευλόγως επισημαίνει η Duca di Salaparuta SpA.

62. Συγκεκριμένα, κατά το άρθρο 118ια, παράγραφος 2, του κανονισμού 1234/2007, δεν μπορεί να γίνει δεκτή ως ονομασία προέλευσης ονομασία της οποίας η προστασία θα μπορούσε να παραπλανήσει τον καταναλωτή όσον αφορά την πραγματική ταυτότητα του οίνου, λαμβανομένης υπόψη της φήμης ενός προγενέστερου εμπορικού σήματος και της αναγνωρισιμότητάς του²².

63. Εάν η ανωτέρω (νέα) διάταξη είχε εφαρμογή *ratione temporis* στην ένδικη διαφορά και η Duca di Salaparuta SpA την είχε επικαλεστεί σε εύθετο χρόνο για να προσβάλει την ΕΟΠ «Salaparuta» και την ΠΟΠ «Salaparuta PDO-IT-A0795», το δικαστήριο που θα επιλαμβανόταν της σχετικής αγωγής θα έπρεπε να εξακριβώσει: α) αν το σήμα «Salaparuta» έχαιρε φήμης και αναγνωρισιμότητας· και β) αν η συνύπαρξη του εν λόγω σήματος και της ομώνυμης ονομασίας παραπλανούσε τον καταναλωτή όσον αφορά την πραγματική ταυτότητα του οίνου.

64. Πάντως, το προμνησθέν νέο «καθεστώς» προστατεύει ρητώς τις ονομασίες οίνων που προστατεύονταν έως τότε δυνάμει των άρθρων 51 και 54 του κανονισμού 1493/1999. Ο Ευρωπαίος νομοθέτης όρισε ότι οι εθνικοί οίνοι *v.q.r.d.* «προστατεύονται αυτομάτως» δυνάμει της νέας ρύθμισης²³.

65. Στην εν λόγω αυτόματη προστασία παραπέμπουν η αιτιολογική σκέψη 36 του κανονισμού 479/2008 και η νομολογία του Δικαστηρίου σχετικά με τις ονομασίες οίνων που ίσχυαν πριν από την 1η Αυγούστου 2009 (όπως συνέβαινε στην περίπτωση της ονομασίας «Salaparuta»)²⁴.

²² Παρόμοια ήταν η διατύπωση του κανονισμού (ΕΟΚ) 2081/92 του Συμβουλίου, της 14ης Ιουλίου 1992, για την προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων και των ονομασιών προέλευσης των γεωργικών προϊόντων και των τροφίμων (ΕΕ 1992, L 208, σ. 1), του οποίου το άρθρο 14, παράγραφος 3, προέβλεπε ότι «[μ]ια ονομασία προέλευσης ή μια γεωγραφική ένδειξη δεν καταχωρείται όταν, λαμβανομένης υπόψη της φήμης ενός σήματος, του γεγονότος ότι είναι ευρύτατα γνωστό και της διάρκειας χρησιμοποίησής του, η καταχώριση θα μπορούσε να παραπλανήσει τον καταναλωτή όσον αφορά την πραγματική ταυτότητα του προϊόντος». Εντούτοις, κατά το άρθρο του 1, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, «[ο] παρών κανονισμός δεν εφαρμόζεται για τα προϊόντα του αμπελοοινικού τομέα ούτε για τα οινοπνευματώδη ποτά».

²³ Άρθρο 51, παράγραφος 1, του κανονισμού 479/2008 (το οποίο αντιστοιχεί, κατ' ουσίαν, στο άρθρο 118ιβ του κανονισμού 1234/2007): «Οι ονομασίες οίνων οι οποίες προστατεύονται σύμφωνα με τα άρθρα 51 και 54 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1493/1999 [...] προστατεύονται αυτομάτως δυνάμει του παρόντος κανονισμού. Η Επιτροπή τις εγγράφει στο μητρώο που προβλέπεται στο άρθρο 46 του παρόντος κανονισμού».

²⁴ Απόφαση της 13ης Φεβρουαρίου 2014, Ουγγαρία κατά Επιτροπής (C-31/13 P, EU:C:2014:70, σκέψη 58): «[...] το μεταβατικό σύστημα που προβλέπεται στο άρθρο 118ιβ του κανονισμού 1234/2007 καθιερώθηκε με σκοπό να διατηρηθεί σε ισχύ, για λόγους ασφάλειας δικαίου, η προστασία των ονομασιών οίνων που ήδη έχαιραν προστασίας προ της 1ης Αυγούστου 2009 κατά το εθνικό δίκαιο και, επομένως, και σε επίπεδο Ένωσης βάσει του κανονισμού 1493/1999. Το γράμμα του άρθρου 118ιβ, παράγραφος 1, του κανονισμού 1234/2007 επιβεβαιώνει τον σκοπό αυτό, καθόσον προβλέπει ότι αυτές οι ονομασίες οίνων “προστατεύονται αυτομάτως δυνάμει του παρόντος κανονισμού” [...]».

66. Εν κατακλείδι, δεν είναι δυνατή η επίκληση του άρθρου 118ια, παράγραφος 2, του κανονισμού 1234/2007 κατά ονομασιών οίνων που προστατεύονταν πριν από την 1η Αυγούστου 2009 από το εθνικό δίκαιο και σε επίπεδο Ένωσης δυνάμει του κανονισμού 1493/1999.

B. Επί του δεύτερου προδικαστικού ερωτήματος

67. Το αιτούν δικαστήριο υποβάλλει το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα για την περίπτωση που (όπως προτείνω), με την απάντηση στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα, κρίνεται «αναγκαία η εφαρμογή» του κανονισμού 1493/1999 στην πραγματική κατάσταση που αποτελεί αντικείμενο της ένδικης διαφοράς.

68. Σε τέτοια περίπτωση, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί αν οι «διατάξεις» του παραρτήματος VII, μέρος ΣΤ, σημείο 2, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού 1493/1999 «[...] εξαντλούν όλες τις περιπτώσεις συνύπαρξης των διαφόρων σημείων και πιθανής προστασίας των ονομασιών οίνων, ή μήπως μπορούν να ανακύψουν και άλλες περιπτώσεις όπου οι μεταγενέστερες ΠΟΠ ή ΠΓΕ είναι άκυρες ή δεν προστατεύονται όταν η γεωγραφική ένδειξη ενδέχεται να παραπλανήσει το κοινό ως προς την πραγματική ταυτότητα του οίνου λόγω της φήμης προγενέστερου σήματος, δυνάμει της γενικής αρχής του μη παραπλανητικού χαρακτήρα των διακριτικών σημείων».

69. Το αιτούν δικαστήριο συνάγει τη «γενική αρχή» του «μη παραπλανητικού χαρακτήρα των διακριτικών σημείων» από διατάξεις του δικαίου της Ένωσης, πλην εκείνων του κανονισμού 1493/1999²⁵, ή διεθνών συμφωνιών στις οποίες παρέπεμψε η Duca di Salaparuta SpA με την αίτηση αναιρέσεως²⁶.

70. Πλην όμως, παρέλκει η επίκληση μιας *γενικής αρχής* όταν η διατύπωσή της (ή «αποτύπωσή της στο θετικό δίκαιο») έχει ενσωματωθεί στη διάταξη της οποίας η εφαρμογή θα καθορίσει την έκβαση της ένδικης διαφοράς.

71. Τούτο συμβαίνει με τον κανονισμό 1493/1999. Το άρθρο 48 του εν λόγω κανονισμού, το οποίο επικαλέστηκε επανειλημμένως η Duca di Salaparuta SpA²⁷, προβλέπει ότι «[η] περιγραφή και παρουσίαση των προϊόντων που καλύπτονται από τον παρόντα κανονισμό, καθώς και κάθε μορφή διαφήμισής τους, δεν πρέπει να είναι ανακριβείς ούτε να μπορούν να δημιουργήσουν σύγχυση ή να παραπλανήσουν τα πρόσωπα στα οποία απευθύνονται».

²⁵ Ειδικότερα, από το άρθρο 14 του κανονισμού 2081/92, τα άρθρα 43 και 44 του κανονισμού 479/2008 και το άρθρο 2 της οδηγίας 2000/13/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Μαρτίου 2000, για προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με την επισήμανση, την παρουσίαση και τη διαφήμιση των τροφίμων (ΕΕ 2000, L 109, σ. 29). Η τελευταία αυτή οδηγία καταργήθηκε, από τις 13 Δεκεμβρίου 2014, βάσει του άρθρου 53 του κανονισμού (ΕΕ) 1169/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2011, σχετικά με την παροχή πληροφοριών για τα τρόφιμα στους καταναλωτές, την τροποποίηση των κανονισμών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΚ) αριθ. 1924/2006 και (ΕΚ) αριθ. 1925/2006 και την κατάργηση της οδηγίας 87/250/ΕΟΚ της Επιτροπής, της οδηγίας 90/496/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της οδηγίας 1999/10/ΕΚ της Επιτροπής, της οδηγίας 2000/13/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, των οδηγιών της Επιτροπής 2002/67/ΕΚ και 2008/5/ΕΚ και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 608/2004 της Επιτροπής (ΕΕ 2011, L 304, σ. 18).

²⁶ Σημείο 13 της διατάξεως περί παραπομπής. Γίνονται παραπομπές στο άρθρο 22 της Συμφωνίας TRIPS, στο άρθρο 10α της Σύμβασης των Παρισίων και στο άρθρο 3α της Συμφωνίας της Μαδρίτης. Βλ. παράθεσή τους στα σημεία 6, 7 και 8 των παρουσών προτάσεων.

²⁷ Σημείο 29 των γραπτών παρατηρήσεων της Duca di Salaparuta SpA. Η Duca di Salaparuta SpA επικαλέστηκε την ανωτέρω διάταξη στην πρωτοβάθμια και την κατ' έφεση διαδικασία καθώς και με την αίτηση αναιρέσεως. Η Πορτογαλική Κυβέρνηση τη μνημονεύει στις γραπτές παρατηρήσεις της (σημεία 28 και 30). Η Ιταλική Κυβέρνηση εξετάζει επίσης τη διάταξη και αποκλείει, εξ ορισμού, τη δυνατότητα παραπλάνησης στην προκειμένη περίπτωση, κατά την έννοια του εν λόγω άρθρου (σημείο 46 των γραπτών παρατηρήσεών της).

72. Επομένως, εκτιμώ ότι παρέλκει η παραπομπή σε άλλες διατάξεις του δικαίου της Ένωσης ή σε διεθνείς πράξεις για την επίκληση της «γενικής αρχής», δεδομένου ότι αυτή έχει ενσωματωθεί στον κανονισμό 1493/1999 (συγκεκριμένη διάταξη που εφαρμόζεται στην υπό κρίση υπόθεση)²⁸.

73. Τούτου λεχθέντος, φρονώ ότι η επίκληση της ανωτέρω γενικής αρχής είναι αλυσιτελής για τους σκοπούς που ενδιαφέρουν εν προκειμένω.

74. Πρώτον, ο νομοθέτης περιλαμβάνει μεν την επίμαχη αρχή στο άρθρο 48 του κανονισμού 1493/1999, αλλά, στο άρθρο 52 και στο παράρτημα VII, μέρος ΣΤ, σημείο 2, δεύτερο και τρίτο εδάφιο, την προσαρμόζει στο σύστημα του κανονισμού. Με την εν λόγω προσαρμογή, αφενός, αναγνωρίζεται η υπεροχή των *δημόσιων* συμφερόντων που αποτελούν τη βάση της έγκρισης γεωγραφικών ονομασιών οι οποίες προσδιορίζουν έναν οίνο ως προερχόμενο από συγκεκριμένη περιοχή και, αφετέρου, διαφυλάσσονται τα *ιδιωτικά* συμφέροντα των κατόχων ορισμένων προϋφιστάμενων σημάτων που περιέχουν λέξεις ταυτόσημες με το όνομα της εν λόγω περιοχής. Φρονώ ότι η ισορροπία που επιτυγχάνει κατ' αυτόν τον τρόπο ο κανονισμός 1493/1999 είναι εύλογη.

75. Δεύτερον, δεδομένου ότι σκοπός είναι η αποφυγή παραπλάνησης των προσώπων στα οποία απευθύνονται τα σήματα και οι ονομασίες προέλευσης, το επιχείρημα περί κινδύνου πρόκλησης σύγχυσης μπορεί να αποβεί τελικώς εις βάρος του κατόχου του σήματος όταν, όπως συμβαίνει εν προκειμένω, ο κάτοχος του σήματος προσδιορίζει τους οίνους του με το τοπωνύμιο της περιοχής («Salaparuta») στην οποία ο ίδιος αναγνωρίζει ότι δεν καλλιεργεί τα αμπέλια²⁹.

76. Συγκεκριμένα, στα πρόσωπα στα οποία απευθύνονται τα προϊόντα μπορούν να δημιουργηθούν αμφιβολίες σχετικά με την *πραγματική* προέλευση ενός οίνου που προσδιορίζεται, μέσω του σήματός του, με τον γεωγραφικό όρο «Salaparuta». Τα εν λόγω πρόσωπα θα μπορούσαν κατ' ουσίαν να θεωρήσουν ότι ο συγκεκριμένος οίνος προέρχεται από τον Δήμο Salaparuta, μολονότι στην πραγματικότητα «ουδεμία σχέση έχει» με αυτόν. Αντιθέτως, δεν θα χωρεί αμφιβολία ότι οι οίνοι που προστατεύονται από την ΕΟΠ «Salaparuta» προέρχονται από αμπέλια που καλλιεργούνται στον συγκεκριμένο δήμο³⁰.

77. Επιπλέον, πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι το άρθρο 50, παράγραφος 1, του κανονισμού 1493/1999, παραπέμποντας ειδικώς στα άρθρα 23 και 24 της Συμφωνίας TRIPS, ορίζει ότι πρέπει να αποτραπεί η «χρησιμοποίηση στην Κοινότητα μιας γεωγραφικής ένδειξης που χαρακτηρίζει προϊόντα που αναφέρονται στο άρθρο 1 παράγραφος 2 στοιχείο β), σε *προϊόντα που δεν κατάγονται από τον τόπο που ορίζεται από τη σχετική γεωγραφική ένδειξη*» (η υπογράμμιση δική μου).

²⁸ Από την εξέταση των προβληθεισών διατάξεων της Σύμβασης των Παρισίων, της Συμφωνίας της Μαδρίτης και της Συμφωνίας TRIPS προκύπτει ότι είναι αυτές παρόμοιες, κατ' ουσίαν και τηρουμένων των αναλογιών, με την απαγόρευση παραπλάνησης και πρόκλησης σύγχυσης που κατοχυρώνεται στο άρθρο 48 του κανονισμού 1493/1999.

²⁹ Με τις γραπτές παρατηρήσεις της (σημείο 8), η Duca di Salaparuta SpA επισημαίνει ότι το σήμα «Salaparuta» «ουδεμία έχει σχέση με τον Δήμο Salaparuta, της επαρχίας Trapani, δεδομένου ότι τα σταφύλια που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή των οίνων δεν προέρχονται σε καμία περίπτωση από τη συγκεκριμένη περιοχή, η δε έδρα της επιχείρησης βρίσκεται σε άλλη περιοχή της Σικελίας».

³⁰ Υπ' αυτή την έννοια, κατά την Ιταλική Κυβέρνηση, το ζήτημα που θα μπορούσε, παραδόξως, να τεθεί αφορά το κύρος του σήματος (ακόμη και προϋφιστάμενου) που εμπεριέχει μια γεωγραφική ονομασία, όπως συμβαίνει στην υπό κρίση υπόθεση. Εντούτοις, η Ιταλική Κυβέρνηση επισημαίνει ότι τέτοιο ζήτημα δεν τέθηκε στη διαφορά της κύριας δίκης, τούτο ενισχύει δε την άποψη ότι η θέση της αναιρεσείουσας (Duca di Salaparuta SpA) δεν μπορεί να γίνει δεκτή (σημείο 46 των γραπτών παρατηρήσεών της). Η Πορτογαλική Κυβέρνηση, από την πλευρά της, επισημαίνει τον κίνδυνο ένα σήμα να «μονοπωλήσει» αδικαιολόγητα τη χρήση γεωγραφικών ονομασιών (σημείο 35 των γραπτών παρατηρήσεών της).

78. Τέλος, για την περίπτωση που η παρατήρηση αυτή μπορεί να είναι χρήσιμη για το αιτούν δικαστήριο (στο οποίο απόκειται η τελική κρίση επί του ζητήματος), επισημαίνω ότι δύσκολα μπορεί να γίνει δεκτή η αμφισβήτηση, το 2016, του κύρους απόφασης των ιταλικών αρχών –και της επακόλουθης μετατροπής της εθνικής ΕΟΠ σε ΠΟΠ της Ένωσης– η οποία είχε καταστεί απρόσβλητη προ δεκαετίας, χωρίς η Duca di Salaparuta SpA να την έχει προσβάλει σε εύθετο χρόνο.

79. Όπως προεκτέθηκε, η Ιταλική Κυβέρνηση μνημόνευσε το γεγονός αυτό με την «προκαταρκτική ένσταση» που προέβαλε³¹. Το ίδιο έπραξαν η Πορτογαλική Κυβέρνηση³² και το Tribunale di Milano (πρωτοδικείο Μιλάνου), το οποίο υπογράμμισε ότι «η ενάγουσα [Duca di Salaparuta SpA] δεν προσέβαλε ποτέ, ενώπιον του TAR [διοικητικού πρωτοδικείου της οικείας Περιφέρειας], το υπουργικό διάταγμα με το οποίο αναγνωρίστηκε η ΕΟΠ Salaparuta», μολονότι είχε εναντιωθεί στην εν λόγω αναγνώριση στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας που κατέληξε στην έκδοση του διατάγματος³³.

80. Συγκεκριμένα, η εθνική αναγνώριση της ΕΟΠ «Salaparuta» (από την οποία απορρέει η συμπερίληψη της «Salaparuta», από την Επιτροπή, στον δημοσιευθέντα κατάλογο των v.q.p.r.d. και η μετατροπή της σε ΠΟΠ) πραγματοποιήθηκε με το διάταγμα της 8ης Φεβρουαρίου 2006. Επαναλαμβάνω ότι το εν λόγω διάταγμα δεν προσεβλήθη και, επομένως, κατέστη απρόσβλητο. Όπως αναγνωρίζει η Duca di Salaparuta SpA, κατά την κατάρτιση του διατάγματος τέθηκε το ζήτημα της συμβατότητας της νέας ονομασίας με το προϋπάρχον σήμα³⁴, χωρίς τούτο να οδηγήσει σε προσβολή της ληφθείσας απόφασης.

81. Η Duca di Salaparuta SpA επιδιώκει να διαχωρίσει την αναγνώριση της ΕΟΠ σε εθνικό επίπεδο από την αναγνώριση της ΠΟΠ σε επίπεδο Ένωσης, υποστηρίζοντας ότι στη διαδικασία ενώπιον των ιταλικών δικαστηρίων δεν προσβάλλει την πρώτη, αλλά τη δεύτερη³⁵. Εντούτοις, από τη διάταξη περί παραπομπής και τις αποφάσεις που εκδόθηκαν πρωτοδίκως και κατ' έφεση προκύπτει ότι η αγωγή της στρεφόταν κατά αμφοτέρων των αναγνωρίσεων.

82. Υποστηρίζοντας ενώπιον του Corte suprema di cassazione (Ανωτάτου Ακυρωτικού Δικαστηρίου) ότι αρμόδιο ήταν το εθνικό τακτικό δικαστήριο, και όχι ο δικαστής της Ένωσης, η Duca di Salaparuta SpA είχε επισημάνει ότι, πέραν μιας απόφασης (της Επιτροπής) με την οποία αναγνωριζόταν η ΠΟΠ, υπήρχε μια «κατ' ουσίαν αυτόματη αναγνώριση» της ονομασίας που είχε καταχωριστεί σε εθνικό επίπεδο³⁶. Ανάλογη ήταν η κρίση του Corte suprema di cassazione (Ανωτάτου Ακυρωτικού Δικαστηρίου), κατά το οποίο η ΕΟΠ που είχε αναγνωριστεί σε εθνικό επίπεδο θεωρούνταν αυτομάτως προστατευόμενη, εφόσον το κράτος μέλος είχε διαβιβάσει στην Επιτροπή την εθνική απόφαση έγκρισης σχετικά με την προϋπάρχουσα ονομασία³⁷.

83. Τυχόν δυνατότητα προσβολής, δέκα έτη αφού αυτό κατέστη απρόσβλητο, του διατάγματος της 8ης Φεβρουαρίου 2006 με το οποίο αναγνωρίστηκε η ΕΟΠ «Salaparuta» και της επακόλουθης, μεταγενέστερης και αυτόματης, μετατροπής της σε ΠΟΠ θα αντέβαινε στις

³¹ Σημείο 40 των παρούσων προτάσεων.

³² Σημεία 43 και 44 των γραπτών παρατηρήσεων της Πορτογαλικής Κυβέρνησης.

³³ Απόφαση 1384/2021 του Tribunale di Milano (πρωτοδικείου Μιλάνου), σ. 25.

³⁴ Με τις γραπτές παρατηρήσεις της (σημείο 6), η Duca di Salaparuta SpA ισχυρίζεται ότι το ζήτημα συζητήθηκε στο πλαίσιο της εθνικής διαδικασίας αναγνώρισης της ΕΟΠ «Salaparuta». Η Duca di Salaparuta SpA διευκρινίζει επιπλέον ότι, λόγω των αντιρρήσεων της, ανέκυψαν διαφωνίες στην εθνική επιστημονική επιτροπή όσον αφορά τον κίνδυνο πρόκλησης σύγχυσης με το ομώνυμο σήμα.

³⁵ Σημεία 20 και 35 των γραπτών παρατηρήσεων της Duca di Salaparuta SpA.

³⁶ Διάταξη του Corte suprema di cassazione, Sezioni Unite Civili (Ανωτάτου Ακυρωτικού Δικαστηρίου, ολομέλεια τμημάτων αστικών υποθέσεων) της 13ης Σεπτεμβρίου 2017, αριθ. 21191 (σκέψη 2).

³⁷ Όπ.π. (σκέψη 8.1).

απαιτήσεις της ασφάλειας δικαίου και θα απέβαινε εις βάρος των παραγωγών οίνου με την ονομασία «Salaparuta», οι οποίοι αξιοποίησαν την αναγνώριση της εθνικής ΕΟΠ και την επέκτασή της σε ΠΟΠ της Ένωσης.

84. Επισημαίνεται, επιπλέον, ότι ουδείς ισχυρίζεται ότι η ονομασία «Salaparuta» ανακλήθηκε εκ των υστέρων. Το άρθρο 118ιθ, παράγραφος 4, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού 1234/2007 παρείχε στην Επιτροπή την ευχέρεια να ανακαλέσει, έως την 31η Δεκεμβρίου 2014, με δική της πρωτοβουλία, την προστασία των υφιστάμενων προστατευόμενων ονομασιών οίνου, που μνημονεύονται στην παράγραφο 1 του ίδιου άρθρου, εάν δεν πληρούσαν τους όρους που καθορίζονται στο άρθρο 118β. Δεν προκύπτει ότι πραγματοποιήθηκε τέτοια ανάκληση ούτε ότι η Duca di Salaparuta SpA ζήτησε από την Επιτροπή τέτοια ανάκληση.

85. Εν κατακλείδι, εκτιμώ ότι η σύγκρουση στην οποία αναφέρεται το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να επιλυθεί κατά τα προβλεπόμενα στο παράρτημα VII, μέρος ΣΤ, σημείο 2, του κανονισμού 1493/1999.

V. Πρόταση

86. Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει στο Corte suprema di cassazione (Ανώτατο Ακυρωτικό Δικαστήριο, Ιταλία) ως εξής:

«Τα άρθρα 48, 52 και 54, καθώς και το παράρτημα VII, μέρος ΣΤ, σημείο 2, δεύτερο και τρίτο εδάφιο, του κανονισμού (ΕΚ) 1493/1999 του Συμβουλίου, της 17ης Μαΐου 1999, για την κοινή οργάνωση της αμπελοοινικής αγοράς,

έχουν την έννοια ότι:

- εφαρμόζονται στις ονομασίες προέλευσης οίνων τις οποίες οι αρχές κράτους μέλους ενέκριναν και κοινοποίησαν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή προκειμένου αυτή να τις δημοσιεύσει στον κατάλογο οίνων ποιότητας που παράγονται εντός καθορισμένων περιοχών, δυνάμει του άρθρου 54, παράγραφος 4, του κανονισμού 1493/1999·
- οι ονομασίες οίνων που προστατεύονται σύμφωνα με το άρθρο 54 του κανονισμού 1493/1999 διατηρούν την εν λόγω προστασία αυτομάτως δυνάμει του κανονισμού (ΕΚ) 1234/2007 του Συμβουλίου, της 22ας Οκτωβρίου 2007, για τη θέσπιση κοινής οργάνωσης των γεωργικών αγορών και ειδικών διατάξεων για ορισμένα γεωργικά προϊόντα (“Ενιαίος κανονισμός ΚΟΑ”)·
- ο κάτοχος καταχωρισμένου γνωστού σήματος για οίνο το οποίο περιέχει λέξεις ταυτόσημες με το όνομα καθορισμένης περιοχής, ή γεωγραφικής ενότητας μικρότερης από καθορισμένη περιοχή, μπορεί να εξακολουθήσει να χρησιμοποιεί το εν λόγω σήμα μόνον εάν πληρούνται οι προϋποθέσεις του παραρτήματος VII, μέρος ΣΤ, σημείο 2, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού 1493/1999. Ο εν λόγω κάτοχος δεν μπορεί να εναντιωθεί στη χρήση των ονομάτων των γεωγραφικών ενότητων που χρησιμοποιούνται στην ονομασία οίνων ποιότητας παραγόμενων σε καθορισμένες περιοχές.»